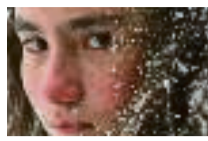

KULTUR

Gå ikke glip af **Nuri Bilge Ceylans** filmmesterværk. / 5

Optakt til anden sæson af tv-fænomenet **Bachelorette**. / 4

I USA går **MAMA** til kamp mod børns skærmmisbrug. / 7

SYNNE RIFBJERG

INTERVIEW

Kunst skal være farlig, ellers kan man lige så godt købe et frottéhåndklæde.

Ordene er billedkunstner og keramikker Kirsten Christensens, og de faldt i begyndelsen af marts i år, i forbindelse med at hun modtog en af Ny Carlsbergfondets kunstnerpriser på 400.000 kroner. I Glyptotekets flotte søjlesal, iført gult med sit knaldsorte korte hår, sort optegnede øjenbryn og dramatiske røde streger under øjnene, havde hun stablet sig op til lejligheden, selvom hun er dårligt gående efter et fald sidste august.

Hun er en imponant figur. Tæt og intens, jeg tænkte, at hvis hun lænede sig frem og sagde »bøh«, ville man blive forskrækket.

Hun viser sig senere også at være både gavmild og lattermild.

Ugen efter måtte hun afsted igen, denne gang fordi Akademiraadet havde tildelt hende Eckersberg Medaillen, det bliver ikke meget finere, men da jeg ringede for at lykønske hende og bede om et interview, sagde hun med sin meget karakteristiske, syngende, lidt dybe stemme:

»Jeg er ikke taknemmelig.«

Det er nu ikke helt rigtigt, Kirsten Christensen er virkelig glad for pris og medalje, viser det sig, da jeg er kommet inden for døren.

»Jeg er et paradoks.«

Det siger hun flere gange i løbet af vores samtale.

Det er bare det, at Bjørn Nørgaard fik sin Eckersberg Medaillen, da han var 33, og hun er 81.

»Typisk kvindehistorie, jeg kunne lige så godt være død eller dement, jeg er jo 81.«

Sidste år havde hun succes med en retrospektiv udstilling på Holstebro Kunstmuseum med titlen *Drømmen rider forbi - det haster*, og det gør det jo i den ende af livet. I 2020 kom bogen *Keramisk testamente*, fordi det allerede dengang hastede med at få boet gjort op og dokumenteret. Der er ikke passet lige godt på alle Kirsten Christensens ting, men hun har sørget for, at nogle af de vigtigste er kommet på Statens Museum for Kunst, og det er hun meget tilfreds med.

Omslaget på bogen *Keramisk testamente* er det stærkt koloristiske billede *Bjergene* fra 2017 på en kraftigt gul baggrund. Kirsten Christensen har slået sig løs med farver og abstraktion efter et langt liv med figurativ, realistisk keramik med mange ord og få farver.

Hun brød igennem i 1978 med værket *Min mor og mig*. Med undertitlen *- og hvorfor hun mistede kimen til oprør undervejs*. Tekst skrevet i hånden på mørkebrunt olieret papir, ni keramiske billeder, fire kvindeskød i ler.

Vi befinder os i det socialrealistiske felt. Christensen voksede op i Kattesundet i København alene med sin mor på 12 kvadratmeter »uden en bog og uden et billede«, som hun siger.

I teksten står der blandt andet:

»Jeg har boet alene med hende i hele min barndom. Hun har været god og kærlig, nu er hun kommet på et psykiatrisk plejehjem, fordi hun to gange har haft en psykose, en slags nervesammenbrud.«

Man kan ikke tale om Kirsten Christensens kunst uden at tale om værket *Min mor og mig*. Det er et drama fra samfundets bund, en fortælling om sygdom, alderdom, død og et hjerteløst system, man ikke kan vinde over. Det hyppigst reproducerede værk fra serien er et keramisk billede af hendes mor med lille baby Kirsten på armen, titlen er *Idyl*.

Sidste år udstillede Kirsten Christensen værket *Matriculering*, som gjorde op med det billede.

Paradoks igen, men det har været svært at flytte hjemmefra for alvor. Mor, og værket om hende og moren, har siddet tungt på Kirsten, selvom hun i praksis flyttede for en menneskealder siden, og moren for længst er død. Og altså - idyl, det var det jo ikke.

KUNSTNEREN BOR PÅ fjerde sal i det indre København. Flere navne i opgangen forekommer bekendte, men der er også tale om kunstnerboliger, nogle af de få, der findes i byen, hvor man kan leve på en sten og stadig overleve. Kirsten Christensen fik sin som 60-årig, indtil da havde hun levet i bofællesskaber, det var billigst. Når man

Kunsten var en russisk by i Kirsten Christensens barndomshjem. I dag er hun en af de mest markante navne inden for sit fag. Foto: Ivan Boll

ÆGTE ■ »Endelig! Jeg siger også til alle mine kunstnerveninder:

Bare vent, til I bliver 81, så kommer belønningerne.«

Billedkunstner Kirsten Christensen er i gang med at bryde igennem kunstmuren for anden gang.

Skelet til en kunstner

er vokset op på 12 kvadratmeter i en baggård, er de 112 lyse, billige kvadratmeter en uhørt luksus.

Der er kaffe på kanden på det lille runde bord og en hvid og en gul kop med grøn hank fra keramikerkollegaen Ursula Munch-Petersen. Kirsten Christensen har en kort blåblomstret kjole på og bare ben, solen er lige begyndt at have lidt magt. Bag hende er der en næsten mintgrøn kommode, hvor nogle af skufferne står halvåbne, det giver den et let animistisk præg, som om den vil sige noget, men kommoder spiller også en rolle i værket. Moren fik en med på plejehjem, og hvad skulle den rumme?

På denne står et par af Christensens egne keramiske billeder, ligesom der hænger nogle af hendes egne tegninger på væggene, ellers er der sparsomt møbleret.

Hun slår ud med armene og siger:

»I otte måneder var jeg slet ikke ude herfra efter mit fald.«

Hun ryster på hovedet.

»Det mærkelige er, at man kommer igennem det.«

- *Det er godt, du siger det, for du har jo været igennem en del.*

»Ja, nogle siger også, at jeg er sej og sådan noget, det er jeg slet ikke. Men jeg har en stor ansvarsfølelse, fordi jeg overtog mit barndomshjem, da jeg var ti år gammel. Så jeg har det forhold til livet, at det er noget, jeg skal gå ind og ordne, det har jeg stadigvæk.«

- *Hvad vil det sige, at du overtog det?*

»Min mor havde ikke styr på, om hun havde betalt

husleje, nogle af de elementære ting, hvor man bare ryger ud, hvis man ikke har.«

- *12 kvadratmeter, det kan jo ikke have været nogen stor husleje, I har skullet betale.*

»Det er ligegyldigt, hvis man er fattig. Pengene skal falde, ellers ryger man ud, det ved man, og det har man respekt for. Min mor var så dårlig til at argumentere eller forsvare sig selv.«

- *Nu har du skilt dig ad fra din mor, i hvert fald kunstnerisk set.*

»Jaja.«

Kirsten Christensen smiler.

»Endelig! Jeg siger også til alle mine kunstnerveninder: Bare vent, til I bliver 81, så kommer belønningerne.«

Det er både prisen for det levede liv og priserne, hun refererer til.

JEG VIL GERNE HØRE, hvad hun egentlig mente med sætningen om farlig kunst og et frottéhåndklæde.

»Jeg mener, at hvis kunst ikke vil noget, så skal man bare helt væk fra det område, så er der meget mere tilfredsstillelse i at købe et uskyldigt, ligegyldigt håndklæde og være glad for det.«

- *Hvad er farlig kunst?*

»Noget, der rykker på en eller anden måde. Det er svært at sige på andres vegne, men jeg har for eksempel arbejdet med mange ubehagelige emner, som ingen ville røre ved ellers. Fordi jeg har en idé om, at kunstnere er nogle, der går lidt i forvejen, afprøver nogle ting

og så vender sig om og giver det et sprog, som hjælper andre.«

Kirsten Christensen tænker efter.

»Jeg vil jo rigtig gerne kommunikere med det, jeg gør. Jeg opdagede, efter *Min mor og mig*, hvor jeg første gang brugte tekst, at mit sprog bliver opfattet af andre.«

Vi taler om Kirsten Christensens relativt sene gennembrud, at hun er blevet »genopdaget« de seneste år efter det første gennembrud i 1978.

Hvis man ikke er en fedterøv og går til alle ferniseringer og ved, hvem man skal tale med, så går det langsomt med karrieren, siger hun.

»Selv det med de priser syntes jeg var *too much*. 450 mennesker! Jeg havde været isoleret her i otte måneder. Forestil dig, at der kommer folk herhjem fra Ny Carlsbergfondet og skal lave film, og jeg sagde bare - ikke noget med at lave sådan nogle små kunstneriske hjørner: Jeg sidder dér« - hun peger på et skrivebord - »og læser op.«

Hun ryster på hovedet.

»Tænk, hvis der var noget, jeg havde overset, og det så blev blæst op i overstørrelse i søjlesalen, det skulle jeg ikke have noget af. Jeg er god til at sætte mine grænser. Jeg ved, hvad jeg vil, og jeg ved, hvad jeg ikke vil, og ingen kan flytte mig derfra.«

Jeg tror hende.

DET MED KUNST var en by i Rusland, da Kirsten Christensen voksede op, så hvordan i alverden fandt hun frem til kunsten?

»Jeg tog på Krogerup Højskole, og der var et keramisk værksted, hvor jeg lavede verdens grimme tekande.«

Hun ser selv lidt forundret ud, da hun fortsætter:

»Men da jeg senere kom ind på Kunsthåndværkerskolen, så valgte jeg keramikken.«

Inden da var hun blaffet til Paris med en veninde og havde tegnet hjemløse, det blev hendes adgangsбилет til Kunsthåndværkerskolen, en skøn tid, en »nøgttern, stringent skole«, hvor man lærte håndværket.

»En hel dag med penselstrøg, det kan jeg godt sige, man lærte noget!«

Senere kom hun på Kunstakademiet. Det var først her, hun fandt ud af at lave billeder.

»Jeg kan se overgangen i nogle af de ting, jeg lavede dengang. Det kunsthåndværksagtige.«

Men først kunne Kirsten Christensen slet ikke finde ud af at gå på Akademiet. Hun brugte to år i Nyhavn på at tegne croquis.

»Jeg havde slet ikke tænkt på mig selv som kunstner, men der kom en billedhugger på Kunsthåndværkerskolen, og vi syntes, hun var en rigtig kunstner. Hun havde været gift med en islænding men blev svigtet af ham, han tog deres unge pige i huset i stedet. Så blev hun sendt til København med deres to børn, og hun overlevede kun ved at stå og modellere små skulpturer, som hun afleverede til sin mand hver måned, og så fik hun til huslejen.«

- *Hvad var forskellen på det, hun lavede, og så det kunsthåndværkermæssige? Du har jo også lavet et projekt, der handler om kunst og kunsthåndværk, om relationen mellem de to ting.*

»Jeg er så irriteret over, at det ikke er fint nok at være kunsthåndværker. Den stolthed, man havde, over at kunne et godt håndværk - og det kan de jo heller ikke mere - jeg ville ønske, det kom tilbage. Men kunsthåndværkere refererer ofte selv til billedkunsten, det er rent snobberi, der er flere penge i billedkunst, men det gør også, at kunsthåndværket som begreb er helt ude og svømme. På Akademiets afdeling for glas og keramik på Bornholm laver de noget, der både er dårlig kunst og dårligt håndværk, det er et rigtig kedeligt sted at placere sig.«

PÅ KUNSTAKADEMIET var det grafikkens mester Palle Nielsen (1920-2000) og hans alvor, der ramte noget i Kirsten Christensen. Ikke specielt det, hun lavede, som hun siger, selvom han også havde fingrene i »alle mulige ubehagelige ting«, men ham som væsen.

»Han gav simpelthen så meget, og han fik mig til at interessere mig for billedanalyse. I modsætning til professor Sterup-Hansen, som jeg kom fra, for det var der, den keramiske oven var. Hvis man trykkede på ham, kom der en forelæsning på halvanden time, hvor man slet ikke kunne afbryde ham, og så gik han!«

Kirsten Christensen ler.

»Man skal stole på sine øjne, og hvis man bruger tid på området, vil der opstå et kvalitetsbegreb. Sværere er det heller ikke.«

SERVERET

TIDSLENS BLØDE HJERTE

MORTEN BEITER

Det er ikke længe siden, at der sidst blev skrevet om artiskokker på denne plads. Det er jo forår, og ingen bebuder det bedre end denne uudsprungne blomsterknop, som kan bruges på så mange måder. Derfor fortsætter jeg, hvor min klummekollega Signe Wulff slap for nogle uger siden, for jeg er lige kommet hjem fra Sicilien med hovedet fuld af artiskokker.

At betræde det spæde sicilianske forår og tage forskud på det nordiske er en ganske særlig fornøjelse. Meget af øen ligger udyrket hen på grund af bjerge og udvandring, og der er et plante- og dyreliv, som man må kigge i glemmebøgerne efter på andre breddegrader. Sicilien blev med enkelte undtagelser aldrig rigtig en del af den industrielle udvikling, hvilket er ved at være en fordel, fordi øen ufrivilligt har bevareret meget af det, man andre steder har mistet, og således er hoppet direkte til den fremtid, mange drømmer om.

BLOMSTERKNOP • Artiskokker får man aldrig nok af, så her er en lasagne med den gamle råvare.

nikel, hjulkrone og andre gevækster, hvoraf nogle sælges på markedet, andre ryger i fryseren til senere, og en god del spises samme aften. Snart kommer sommerens elendighed med hede, tørke og påsatte brande. Men lige nu er det hele grønnere end Irland.

Det er også på det tidspunkt, man kan begynde at se de første tilløb til tidslerne, hvis forgængere fra året for stadig knejser ranke og stolte, men som indtørrede, brune mumier. Nogle af dem er vilde artiskokker, *Cynara cardunculus*, som har beskyttet sig med et panser af stikkende blade for ikke at blive spist af kvæg og geder, men som gammildt åbner sine blomster for bier og andre insekter midt om sommeren, når andre planter gisper efter kølighed og vand. Denne ydmyge stauede menes at være stamplante til den almindelige artiskok, som nogle mener blev fremavlet i køkkenhaven på det sydlige Sicilien for et par tusind år siden, da man for længst havde opdaget artiskokkens skjulte potentiale. Siden er det blevet til over 90 dyrkede varianter i verden, hvor Italien fører an i produktionen med Sicilien som det vigtigste sted.

Det er et visuelt spektakel at komme vandrende fra de stenede skrånninger omkring byen Butera og lande på den enorme flodslette Piana di Gela. Her er stort set ikke andet end mark efter mark med de brede planter med millioner af knejsende, ornamentale blomsterknopper, kun afbrudt af højspændingsmaster, hvor storkepar er flyttet ind og tilsammen udgør Italiens største storkekoloni. Det tager flere timer at krydse det hele til fods ad sprukne asfaltveje og udkørte grusveje, som efter en lineal løber langs udtjente vandingsanlæg og vandreservoarer med jamrende, elskovssyge frøer, som med ét bliver tavse, når de hører skridt på vejen. For enden af sletten begynder en opstigning, der virker uendelig, op mod en nedslidt landarbejderby, Niscemi, som på et rustent, skudhullet velkomstskilt forkynder, at dette er »artiskokkens hovedstad«. Efter sådan en dag kan der ikke ske andet, end at der gror pigge på tungen, og man drømmer om artiskokker, hvis tragiske skæbne på mange måder minder om kapersbuskens: Inden den når at krone sin eksistens med sin farve, sin duft og nektar, bliver den halshugget og spist.

DER ER ET UTAL af opskrifter med artiskok i den italienske kokebog. Fælles for dem alle er, at man skal vide, hvordan man skal håndtere en frisk artiskok, hvis man ikke vil tage til takke med dem på dåse. Det forklarede Signe Wulff glimrende, så jeg rykker direkte til dagens ret, som er lasagne med artiskokker og kapers.

Ingredienser (til fire personer): 500 gram lasagneplader. Til artiskoksovsen: ti artiskokker (eller hjertes), rensede, klargjort og finthakket, tre spiseskefulde olivenolie, tre slevfulde grøntsagsbouillon, to teskefulde persille, finthakket, et fed hvidløg, saften fra en citron, salt, peber. Til ricottacremen: 800 gram ricotta fra ko, 20 gram kapers, helst de saltede, 100 gram reven grana padano eller parmesan, tre slevfulde grøntsagsbouillon, timian, salt, peber.

Artiskokhjerterne (med tilhørende stilk, hvis friske) hakkes fint. Hvidløget steges let i olivenolie i en pande med høje kanter, og de finthakkede artiskokker kommer ved sammen med bouillon og steger/stuver i nogle få minutter på moderat blus, indtil de er bløde. Der smages til med salt og peber, og når der er slukket for varmen, tilsættes persille og citron. Så kommer turen til cremen: Ricottaen røres i en køkkenmaskine, indtil den er blød og cremet. Hældes derefter ud i en skål og piskes i hånden sammen med bouillon og den revne ost, og der smages til med olie, salt og peber. Dernæst tilsættes de udvandede (hvis saltede) og finthakkede kapers og timian. Så tager man en bradepande eller andet passende til lasagne og starter med at smøre en smule ricottacreme ud i bunden, herefter et lag lasagneplader, ricottacreme, stegte/stuvede artiskokker og så fremdeles, indtil der ikke er mere tilbage, og det kan afsluttes på værdig vis. I ovnen ved 200 grader og 25 minutter uden varmluft eller ved varmluft 160 grader i 15-20 minutter. Lad lasagnen samle sig et par minutter i den slukkede ovn, inden den tages ud og serveres.

ILLUSTRATION: RASMUS MEISLER

Skelet til en kunstner

Fortsat fra forsiden

– At definere et kunstnerisk kvalitetsbegreb, det er da ret svært!

»Du er nødt til at blive ved med at diskutere det, og det gjorde jeg i særklasse, da jeg sad i Kunstfonden i udsmykningsudvalget. Det er rigtigt, det er heller ikke nemt, der er både smag og udgangspunkt med i bagagen. I vores udvalg troede vi, vi ville gøre noget rigtig godt for Aarhus ved at sætte Hein Heinsen til at udsmykke Store Torv, og så gik det bare helt galt. Også bagefter med Elisabeth Toubros dragespringvand.«

Der skal tages hensyn til mange ting, når det gælder offentlig udsmykning: rum, trafik, nærhed, himmel, forklarer hun.

»Det gælder Kalkaus bronzeting ude på Amager, som ikke er lykkedes, og jeg tør slet ikke tænke på Kirsten Justesens seks meter høje grevinde Danner-skulptur, som er planlagt til Skt. Jørgens Sø i København.«

Christensen ryster på hovedet.

»Hvis der skal 40 af den slags kvindestatuer op i byen, så er det faktisk værre, end at der næsten ingen er.«

ASTRONAUT HEDDER et af Kirsten Christensens mange selvportrætter. Et bemalet foto, hvor hun har en slags hjelm på, der går halvt ned om hagen. Hun kigger adventende på beskueren, mens en mere amorf, sky lignende figur svæver ved hendes venstre skulder. I 1984 blev hun alvorligt syg.

»Jeg har set dødsriget og set mod demonerne, og så er de jo heller ikke større. Jeg var 40 år gammel og fik at vide, at jeg havde kræft, og så bliver du nødt til at forberede dig på, at du dør, og det er svært. Jeg begyndte at arbejde med verdensrummet, og der kom abstraktionen, og det er klart, at det er skønt at begynde at arbejde med den.«

Alt det konkrete, siger Christensen, det kan også blive *too much*.

Dødsriget, som hun stødte på, var helt tomt, det var roligt, ikke skræmmende, faktisk attraktivt, som hun skriver i *Keramisk testamente*. For Kirsten Christensen skriver meget, både på keramikken og i bogform, erindringer og poesi.

– Hvor kommer skriften fra?

»Jeg elsker sprog og litteratur, men jeg tror, at for mig har skriften været nødvendig. Jeg var nødt til at beskrive min mors vilkår og dermed også mine vilkår for at fortælle, hvorfor hun befandt sig i den situation, hun gjorde. Hun kom på Sct. Hans, og jeg anede ikke, hvad det var, og om min mor blev rask. Hun fik også elektrochok, og det vidste jeg heller ikke, hvad var. De gav hende litium for mani-depressivitet, og det har hun aldrig lidt af. Lægen sagde, da hun var død, at hun havde haft en psykose to gange i sit liv, ingen sinds-syge. Hun er blevet behandlet, som om hun var stærkt sindssyg, og kom på et psykiatrisk plejehjem. Hun var 64 år gammel og ikke spor dement, mens alle andre talte sort. Der døde hun 69 år gammel.«

Men skriften har også, siger Kirsten Christensen, noget at gøre med, hvordan man definerer sin rolle som kunstner.

»Jeg vil gerne give noget tilbage af mit overskud, det er jo sådan noget helt politisk.«

Der kommer familiehistorien ind igen, alle dem, der ikke fik en uddannelse og derfor ikke kunne gøre det, de godt kunne tænke sig.

»Min moster, der føder et barn på gulvet og slår det ihjel, fordi det er så skamfuldt, og min anden moster, der er åndssvag og som 14-årig bliver solgt til en bankdirektør.«

– Solgt?

»Han fik penge for at have hende boende, det er jo smart, og et helt liv var hun der på et lille værelse med en kommode og en seng, og der døde hun.«

Nu er det også helt konkret, at hun kan give noget tilbage.

»Jeg har fået 400.000 kroner skattefrit, så jeg er begyndt at give nogle små legater til mine venner. Min revisor kom og sagde – uh, det kan vi trække fra, og så sagde jeg NEJ. Det gustne overlæg, det er ikke mig. Det er netop skønheden i at give.«

FOR VÆRKET *Min mor og mig* fik Kirsten Christensen Statens Kunstfonds livsvarige ydelse.

»Det har betydet rigtig meget for mig. Derfor siger jeg også til politikerne: 'Kære politikere, rør ikke ved det livsvarige, for nogle er det virkelig et spørgsmål om overlevelse.«

– Så du har både været vred på Staten og glad for Staten?

»Jeg kan godt føle taknemmelighed. Jeg har fået alt, hvad man kan få – efterhånden. Jeg har klaret mig, jeg har overlevet, jeg har, hvad jeg skal bruge, og så har jeg været på San Cataldo (refugium

for kunstnere og videnskabsfolk ved Amalfikysten, *red.*) rigtig mange gange. Jeg har været lykkelig der, det var der, jeg begyndte på tegningerne.«

– Bortset fra tegningerne af de hjemløse.

»Jamen dem har jeg smidt ud. Jeg er rigtig god til at smide ud, for jeg er jo alene, og hvem skal rydde op efter mig, når jeg dør? Faktisk har jeg smidt så mange af mine ting ud, at jeg er begyndt at købe nogle af dem tilbage. Jeg siger til folk, jeg kender, at det værk behøver de ikke længere, og så køber jeg det tilbage til den oprindelige salgspris.«

– Det er en sjov tanke, at du er ude og købe din egen kunst.

»Det ville jeg heller aldrig have troet, men pludselig er det et behov, og jeg har råd.«

Kunstneren ler skælmsk.

»Man får jo også et indtryk af, hvilket forhold de har til værkerne – vil de gerne af med det...«

Til gengæld har hendes ting aldrig været solgt på auktion, konstaterer hun med tilfredshed.

NU VENTER EN udstilling på Gl. Holtegaard, hvor der vil være billeder, Kirsten Christensen ikke har set i 30 år, og Fuglsang Kunstmuseum vil lave noget med San Cataldo-tegningerne. Det kan godt være, at Kirsten Christensen er færdig med at lave kunst, som hun har proklameret, men kunstverdenen er først for alvor ved at folde hendes værk ud i disse år.

Vi vender tilbage til keramikbillederne, og hun siger, at der er en indbygget grimhed i leret, hun godt kan lide.

»Det er et stykke væg i virkeligheden, jeg er så stolt af at have ført det over på Statens Museum for Kunst, ind i de hellige haller. Jeg glæder mig sådan til, at det skal hænge der. Ved siden af Eckersberg og hans guldrammer og så mine udsagn i keramik om min kamp med skattevæsenet.«

For Kirsten Christensen har også lagt arm med skattevæsenet og vundet. De havde kategoriseret hende som »hobbykunstner«, fordi indtægterne i en periode var meget små.

– Hvad er den særlige glæde ved at hænge på SMK?

»At komme så tæt på det etablerede uden at ville det specielt, men pludselig er muligheden der, og det er klart, at jeg er stolt.«

Christensen henter en bog, hun har på vej, indbundet i guld.

»Der er et digt om mig og mad og det at være tyk, som er rigtig godt.«

– Vil du ikke læse det?

Det vil Kirsten Christensen gerne.

Fra *Det gode menneskes dagbog*:

»I min familie er alle tykke. Sukker på sutten og rugbrød vendt i varmt fedt.

Sukkersyge som halvtredsårige får både mor og datter. De er lige dårlige til at holde diæt, de elsker mad.

Og datteren er stadig ikke kommet sig over, at de kun var to ved spisebordet hele hendes barndom. Så hun elsker at sidde med en rigtig familie og spise, hun kan stadig ikke få nok af den almindelige spisesituation.

Så hun spiser mere, end hun egentlig kan, bare fordi hun er bagud med denne særlige spiseoplevelse.

Så hun er stadig tyk og dybt såret over alle de skoleagtige tilråb og øgenavne, men kunst er min hævn og oprejsning.

Jeg kunne være blevet ond, men jeg forstod bedst kærligheden.

Og ved at kunne mærke den ægte kærlighed altid, overlaver jeg et helt liv med Tykke-Kirsten i behold.

Men også som et rigtigt menneske fuld af medfølelse og modsætninger.

Min kunst bliver brugt til at varme andre.«

– Du repræsenterer på en måde alle tidens politiske dagsordner: feminismen, tykfohi, klasse, du har bare ikke været et offer for noget af det?

»Bingo!«

Der er fuglefløjt udenfor, der blander sig med sirener fra udrykningskøretøjer og en enkelt boremaskines hvinen.

»Jeg tror, meget af det, jeg gør med mit liv, er en stor beskyttelse fra verdens hårdhed, det kontante.«

– Der er fuglefløjt udenfor.

»Ja, men det betyder ikke noget, jeg er skeptisk over for idyl, jeg mener, at der altid gemmer sig noget helt forfærdeligt bagved.«

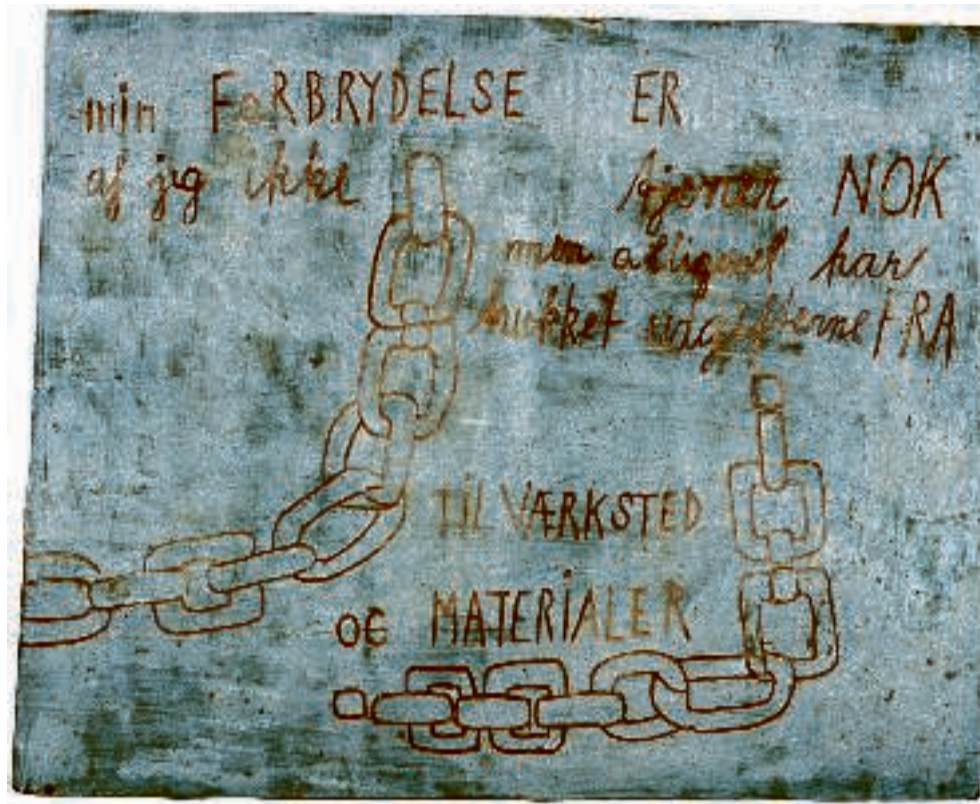
Hun ler.

»Hustruvold bag alle hækkene ved villaerne ... Hvor har jeg det fra? Jeg kunne jo godt tænke mig, at det var sådan, for så er det bedre ikke at være rig, så er det godt at være der, hvor jeg er.«

Hun ryster på hovedet, måske af sig selv.

Så siger hun med fast stemme.

»Jeg mener, at man beslutter sig for verden, den er ikke bare objektivt kommet til en, man kan også selv træde ud i den og være aktiv og skabe tingene selv. Jeg har forsøgt at være ærlig og give energien tilbage til dem, der har mistet den.«

Dyrefælde, 2015.

Astronaut, 1993.

Du bliver selv gammel, 1978. Pressefoto: Verner Andreassen